

спасете ме!” - ще призовава...

А кой от мъртвите тогаз

ще чуе нещо,

а кой от тях ще се откликне

и ще ли се подигна аз?

Поемата е писана през 1901 година. Векът мина...

Но не става въпрос само за възможността да чуем тук, след самопророчествата за слепота и близка смърт, още едно Яворово пророчество, за след сто години - за трагическата българска двадесетовечна участ, за постигналия ни днес полуразпад на националната общност.

Да се вгледаме с още по-голямо приближение в това “ще ли се подигна аз?”, което без съмнение може да се чете дори и аз, аз самият, АЗ като носител и изразител на националното самосъзнание. Много са основанията ни да приемаме тезата на Гео Милев за Яворов като втора еманация на расовия гений, като тук гений не е, разбира се, само свръхкачествено определение, колкото трябва да се схваща в смисъла на Genius, символически “двойник” на общността в духа на вярванията на старите римляни. Ето защо “ще ли се подигна/ дори и/ аз?” тук е наистина най-трагичното, най-страшното, което може да се изрече по отношение на бъдещето на националната общност, на нейната цялост. Родината не е абстрактна същност; тя е пръстта под нас и над нас; тя е сакрална територия в света, тя е възможността да бъдем призовавани и да бъдем събирани, тя е самата съборност. И неосъществимостта на всичко това е краят, самата абсолютна смърт. И днес, разбира се, постмодернистите трудно биха намерили по-силни думи да изразят съмненията си относно валидността на “националния проект”.

Особен е този национален Апокалипсис и Страшен съд едновременно. Не ангел небесен, ангел Господен, не златни или сребърни тръби възвестяват сетния час. Отсъства Бог в тази грандиозна краевековна драма. Самата Родина призовава за собственото си спасяване, а нашата готовност и способност да се отзовем означава едновременно и възможност всички да бъдем спасени чрез изпълняването на синовния ни дълг. Но главната мисия има този АЗ, който се е обрещал да носи “колективното